

Lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle 27.4.2017 koskien kansalaisaloitetta äitiyslain säätämiseksi (KAA 3/2016 vp)

Juha Ahvio, teologian tohtori, Helsingin yliopiston dogmatiikan dosentti, Patmos Lähetysäätiön tutkimusjohtaja

1. Kansalaisaloitteen mukainen äitiyslaki haluaa muuttaa äitiyden käsitteen

1.1. Kansalaisaloitteen äitiyslaki määrittelee äitiyden käsitteen radikaalisti uudelleen

Uuden äitiyslain säätämiseen pyrkivän kansalaisaloitteen KAA 3/2016 vp perustelujen mukaan uutta äitiyslakia tarvitaan, jotta ”tavanomaisoikeudellinen periaate, jonka mukaan lapsen synnyttäjä on lapsen äiti” saataisiin lakiin ja jotta:

”lapsen synnyttäneen äidin naispuolisen kumppanin voidaan vahvistaa olevan lapsen synnyttäneen äidin ohella lapsen äiti silloin, kun lapsi on hankittu yhteisesti hedelmöityshoitojen avulla”.

Tällöin äitiys vahvistettaisiin samalla tavoin kuin isyys eli tunnustamisen perusteella tai tuomioistuimen päätöksellä. Menettely korvaisi nyt käytössä olevan perheen sisäisen adoption. Kansalaisaloitteen mukaan lapsen etu:

”puoltaa sitä, että lapsen äidin naispuolinen avopuoliso voitaisiin vahvistaa lapsen toiseksi vanhemmaksi, jos naispari on hankkinut lapsen yhteisymmärryksessä hedelmöityshoidoilla eikä siittiöiden luovuttajaa voida vahvistaa lapsen isäksi.”

Tällainen ”Sääntely mahdollistaisi lapsen sosiaalisen siteen vahvistamisen hänen tosiasialliseen vanhempansa”. Kansalaisaloitteella halutaan myös edistää naisparien vanhemmuuden yhdenvertaisuutta eri sukupuolta olevien vanhempien vanhemmuuden kanssa.

Kansalaisaloitteen mukaan äitiyden tulee myös olla jotakin sellaista, jonka voi tiettyjen ehtojen täytyessä perua. Kansalaisaloitteen mukaan äitiys on luonteeltaan yhtä hyvin sosiaalinen rakennelma ja poliittis-oikeudellinen positiivinen sopimus kuin orgaanis-geneettisen objektiivisesti todennettavissa oleva todellinen asiointila. Kansalaisaloite kiistää jälkimmäisen määritelmän lähtökohtaisen normatiivisuuden ja kannustaa tämän myötä koko yhteiskuntaa tulkitsemaan äitiyden käsitteen radikaalisti uudelleen.

1.2. Kansalaisaloitteen äitiyslaki määrittelee vanhemmuuden käsitteen gender-ideologian vaatimusten mukaisesti

Kansalaisaloitteen ajajat haluavat lakiin määritelmän vanhemmuudesta, joka perustuu sopimukseen ja sosiaalisiin suhteisiin, ei geneettiseen polveutumiseen. Lakiehdotuksen yksityiskohtaisten perusteluiden osiossa esitetään äitiyden toteamisesta gender-ideologisesti¹ seuraavasti:

”Äitiyden toteaminen ei edellytä sitä, että lapsen synnyttänyt henkilö on sukupuoleltaan nainen. Sellaisissa harvoin esiintyvissä tilanteissa, joissa henkilön oikeudellinen sukupuoli on vahvistettu mieheksi, mutta hän on säilyttänyt anatomisen sukupuolensa mukaisen suvunjatkamiskyvyn naisena, on mahdollista, että lapsen

synnyttänyt henkilö on oikeudelliselta sukupuoleltaan mies. Säännös mahdollistaa äitiyden toteamisen näissäkin tilanteissa.”

Kansalaisaloitteen edustaman sukupuolineutraalisuus- ja sukupuolten moninaisuus -ideologian mukaisesti kansalaisaloite haluaa laillisen vahvistuksen sille, että myös mies voi olla äiti.

2. Kansalaisaloitteen mukaista äitiyslakia ei tule säätää, koska:

2.1. Äitiyslaki on sisäisesti ristiriitainen ja syrjivä

Siitä huolimatta, että kansalaisaloitteessa ohjelmallisen annetusti ja sukupuolineutraaliin gender-ideologiaan sitoutuen kiistetään kahden vastakkaisen sukupuolen olemassaolon normatiivisuus ja tämän normatiivisuuden merkitys lapsen edun toteutumisen edellytyksenä, määrätään kansalaisaloitteen äitiyslakiesityksessä mielivaltaisen yksikantaisesti, että ”Lapselle ei edelleenkään voida vahvistaa kuin kaksi oikeudellista vanhempaa”.

Täysin epäselväksi jää, mihin tämä mielivaltaisen rajausta kahteen perustuu. Miksi juridis-sosiaalinen vanhemmuus rajautuisi annetusti vain lukumäärään kaksi? Millä hyväksyttävällä eli ei-mielivaltaisella diskriminaatiokriteerillä vanhempien lukumäärä, joka ei perustu sukupuoleen eikä genetiikkaan, vaan positiiviseen tahdonilmaukseen ja *de facto* vallitseviin sosiaalisiin suhteisiin, olisi rajattavissa vain kahteen?

Miksi kansalaisaloite haluaa syrjiä monisuhteisia tahdonilmauksia ja sosiaalisia side- ja suhdeverkostoja, jollaisten keskellä Suomessakin *de facto* elää lapsia ja jollaisten keskuuteen yhtä tosiasiallisesti syntyy lapsia ja jollaisten keskuudessa suomalainen vanhemmuus myös toteutuu? Miksi lapsella ei voi olla useampia sosiaalisia ja juridisia vanhempia kuin kaksi? Miksei kansalaisaloitteen uusi äitiyslaki ota lukuun monisuhteisia perherakenteita, vaan syrjii niitä?

Toisistaan poikkeavia perhe- suhde- ja vanhemmuusrakenteita näin mielivaltaisesti eri tavalla kohtelevaa eli luonteeltaan syrjivää äitiyslakia – joka kuitenkin ilmoittaa tavoittelevansa erilaisten perherakenteiden yhdenvertaisuuden edistymistä – ei tule hyväksyä.

2.2. Äitiyslaki on ristiriidassa sosiobiologisten todellisuuksien kanssa

Sosiobiologisiin² tosiasioihin lukeutuu edelleen se, että ihmisen lisääntyminen riippuu miehestä ja naisesta ja se, että miehet ja naiset täydentävät psykofyysisesti toisiaan sekä se, että lapset tarvitsevat kestävässä ehyessä suhteessa elävää äitiä ja isää. Jokaisella lapsella on vanhemmat ja jokaisella lapsella on oikeus vanhempiinsa, naiseen eli äitiin ja mieheen eli isään.

Erittäin ongelmallinen on kansalaisaloitteen annettuna ottama oletus siitä, että lapsi tarvitsee ennen kaikkea *sosiaalista vanhemmuutta* mutta ei lähtökohtaisen ensisijaisesti *biologista vanhemmuutta*.

Lapset tarvitsevat molempia biologisia vanhempiaan

Lapset ovat pitkään – nisäkkäiksi huomattavan pitkään – riippuvaisia hoivaajistaan ja heidän fyysinen, moraalinen ja kulttuurillinen kypsymisensä persoonallisesti yhteisvastuullisiksi toimijoiksi edellyttää jatkuvaa ja pitkää huolenpitoa ja ohjausta. Tähän kehitysprosessiin oma biologinen äiti ja isä, naisena ja miehenä, tuovat ainutlaatuiset panoksensa.³

Kansalaisaloitteen tavoitteleva juridis-sosiaalisen äitiyden geneettisestä äitiydestä erottava äitiyslaki säätäisi voimaan huonon kannustimen, joka heikentää lasten parhaan mahdollisen edun toteutumista.

Yhdessä avioliiton sukupuolineutraalin uudelleenmäärittelyn kanssa uusi äitiyslaki johtaa siihen, että seuraavat kolme peruseriaa otetta kumoutuisivat valtiovoimalla poliittisella

päätöksellä: laillisen vanhemmuuden tulee lähtökohtaisen normatiivisesti perustua biologiseen vanhemmuuteen, valtion tulee tunnustaa biologisesti jo olemassa oleva vanhemmuus, ei luoda vanhemmuutta sekä periaate, jonka mukaan lapsella tulee olla oikeus molempiin geneettisiin vanhempiinsa, isään ja äitiin, mieheen ja naiseen.

Näkemyks vanhemmuuden lähtökohtaisen normatiivisesta määrittymisestä biologis-geneettisesti vahvistaa lasten oikeuksia ja vastaa lasten tarpeita, kun taas kansalaisaloitteen suosittelema äitiyden ja vanhemmuuden lähtökohtainen uudelleenmäärittäminen sosiaalis-juridisesti ja sopimuksellisesti perustuu aikuisten halujen ja tarpeiden varaan: yksittäisellä aikuisella on keinolla millä hyvänsä oltava oikeus lapsen hankkimiseen.

Lapset tarvitsevat äitiä ja isää, naista ja miestä, vanhemmikseen

Sosiobiologinen tosiasia on, että lapsi tarvitsee isää ja äitiä, miestä ja naista vanhemmikseen. Tämä on lapsen kannalta ideaalitalanne, jota kohti ja jonka vahvistamiseksi tulee kaikin keinoin pyrkiä yhteiskunnallisesti ja lainsäädännöllisesti. Lainsäädännöllisesti ei tule pyrkiä edistämään hankkeita, jotka ohjelmallisen lähtökohtaisesti kiistävät lasten kannalta ideaalisimman perhesosiologisen asiointilan merkityksen ja tavoitteellisuuden.

Niissä valitettavan inhimillisissä arkielämän tosiasiallisissa tilanteissa, joissa lasten kannalta mahdollisimman ideaalisimmat olosuhteet eivät voi toteutua, tulee pyrkiä kaikin keinoin mahdollisimman lähelle ideaalitalanteen olosuhteita. Näin tulee menetellä esimerkiksi erilaisissa adoptiotilanteissa. Nämä poikkeusolosuhteet ovat kuitenkin poikkeuksia, jotka vahvistavat ideaaliolosuhteiden vaalimisen tärkeyttä. Poikkeuksista ei tule tehdä uutta normia eikä ideaalia.

Geneettisen vanhemmuuden pitäminen lähtökohtaisen juridis-normatiivisena edistää lasten kannalta ideaalisimman normaalitalan säilymistä yhteiskunnassa. Vastakkaisia sukupuolia edustavien avovanhempienkin isyystunnustamisen tapauksessa ja silloinkin, kun hedelmöityshoidoissa on käytetty luovutettuja siittiöitä, lapsi saa miehen ja naisen vanhemmikseen, vaikka isä on tässä tapauksessa juridinen eikä geneettinen vanhempi.

Sen sijaan naisparin osalta lapsen kannalta ideaalisin tilanne ei voi koskaan määritelmällisesti täytyä. Tällaisia lopputuloksia ja niihin johtavia lainsäädännöllisiä toimenpiteitä sekä sosiaalisia käytäntöjä ei tule suosia eikä edistää. Siksi ei myöskään tule säätää kansalaisaloitteen ehdottamaa uutta äitiyslakia.

2.3. Äitiyslaki on ristiriidassa perhesosiologisten tutkimustulosten kanssa

Joidenkin viimeaikaisten tutkimusten on tulkittu tukevan näkemystä siitä, että vanhempien sukupuolella ei ole perustavanlaatuaista merkitystä lapsen edun kannalta.⁴ Nämä tutkimukset eivät kuitenkaan vielä riitä kumoamaan huomattavasti laajempien ja perusteellisempien viime vuosikymmenien aikana tehtyjen perhesosiologisten tutkimuksien tuloksia, jotka yhdenmukaisesti osoittavat, että paras kasvu- ja kehitysympäristö lapselle on biologisen isän ja äidin muodostama ehyt perhe.⁵

Kansalaisaloitteen kohdassa, jossa käsitellään lakia hedelmöityshoidoista, edellytetään seuraavaa:

”Tarkoituksena on, että kahden naisen muodostamalta parilta edellytetään yhdenmukaisia suhteen kestoa ja jatkuvuutta koskevia edellytyksiä kuin naisen ja miehen muodostamalta parilta.”

Kuitenkin etenkin juuri naisparien suhteen ovat tutkimusten mukaan erityisen epävakaita kestoiltaan ja jatkuvuudeltaan, eivätkä vertaudu keskimääräisiin naisen ja miehen muodostamien parien

suhteisiin. Näin ollen kansalaisaloitteen esittämät edellytykset hedelmöityshoitojen osalta täyttyvät poikkeuksellisen riskialttiisti juuri naisparien kohdalla.⁶

Viime vuosikymmeninä tehdyt laajat perhesosiologiset tutkimukset osoittavat, että perinteisellä ehyellä avioliitolla ja perheellä on myönteinen yhteiskunnallinen merkitys yleisinhimillisenä yhteiskunnan perusinstituutina. Avioliitto – toisin kuin esimerkiksi avoliitot – on keskimäärin ja erilaiset valikoitumisvaikutukset lukuun ottaen varallisuutta luova instituutio, avioliitossa eläminen edistää miehen ja vaimon henkistä ja fyysistä terveyttä ja pitkäikäisyyttä, avioliitossa elävien naisten riski joutua väkivallan uhriksi on pienempi kuin muissa suhteissa elävillä, avioliitossa elävät miehet syyllistyvät väkivaltarikoksiin epätodennäköisemmin kuin naimattomat miehet ja kahden avioliitossa elävän biologisen vanhemman kasvattamat pojat syyllistyvät epätodennäköisemmin asosiaaliseen käyttäytymiseen kuin yksinhuoltajien kodissa kasvaneet. Avioliitossa elävien biologisten vanhempiensa kasvattamat lapset päätyvät epätodennäköisemmin köyhyyteen kuin muut, pärjäävät muunlaisista oloista peräisin olevia paremmin koulussa ja ovat vähemmän alttiita mentaalisille häiriötiloille. Ehyessä avioliitossa eläminen ja omien biologisten vanhempiensa kasvattamana oleminen muokkaa ihmisen elämäntapaa sosiaalisesti hyödylliseen suuntaan sosiaalista pääomaa luoden, joten miehen ja naisen välinen avioliitto ja sen varaan rakentuva perhe edustavat luonnollista yhteiskunnallista hyvää.⁷

Sosiologinen tosiasia on, että kaikki erilaiset ihmissuhdemuodot eivät ole yhteiskunnallisten vaikutustensa kannalta yhtä hyviä eivätkä yhdenvertaisia. Yksiavioisen ehyet ja virallisesti toisiinsa kestäväällä tavalla sitoutuneet mies- ja naisosapuolesta muodostuvat parit ovat perhesosiologisen perustellusti yhteiskunnallisesti eri asemassa kuin esimerkiksi avoparit tai samasukupuoliset parit.

2.4. Naisparille ei voi syntyä lasta analogisesti samalla tavalla kuin heteroparille

Jokaisessa heteroseksuaalisessa yhdynnässä voi saada alkunsa uusi persoonallinen ihmisolento, lapsi. Lapset ovat aina yhteiskunnan tulevaisuus ja lasten tasapainoinen psykososiaalinen kasvaminen ja kehittyminen on yhteiskunnan kannalta ensiarvoisen tärkeää. Sen sijaan yhteenkään homoseksuaaliaktiin ei milloinkaan sisälly mahdollisuutta uuden elämän alkamiseen. Yhdellekään naisparille ei voi syntyä lasta samalla tavalla kuin jokaiselle miehen ja naisen muodostamalle parille voi syntyä.

Siksi ei myöskään naisparin ei-synnyttänyt osapuoli voi ”tunnustaa” eikä ”vahvistaa” vanhemmuuttaan analogisesti samalla tavalla kuin naiskumppaninsa kanssa parisuhteessa oleva mies voi tunnustaa, objektiivis-organisin ja geneettisin perustein. Mikäli halutaan kunnioittaa kansalaisaloitteenkin korostamaa ”velvollisuutta pysyä totuudessa” äitiyttä selvitetessä, on myönnettävä, että ”tunnustaa” ja ”vahvistaa” -verbejä ei voida käyttää näiden sanojen vakiintuneessa merkityksessä siinä tarkoituksessa, jossa kansalaisaloitteen esittämä uusi äitiyslaki haluaa näitä sanoja käyttää.

Homoseksuaalinen parisuhde kuten kahden naisen välinen suhde on tästä syystä yhteiskunnan kannalta täysin erilaisessa rakenteellisessa kategoriassa kuin heteroseksuaalinen parisuhde. Tästä syystä näitä erilaisia suhteita ei voi eikä pidä kohdella rakenteellisesti eikä juridisesti identtisinä eikä yhdenvertaisina.

Lapsen ideaalisin etu on kaksi vanhempaa: isä ja äiti, mies ja nainen, ne, jotka paitsi yhteisellä päätöksellä myös yhteisellä orgaanisella ruumiillisella keskinäisellä toiminnallaan saavat aikaan lapsen. Nimenomaan näillä kahdella on ainutlaatuisen tosiasiallinen suhde alkunsa saavaan ja syntyvään lapseen ja hänen kasvamiseensa ja hänestä huolen pitämiseen, ja lapsella puolestaan on yhtä ainutlaatuinen suhde näihin kahteen vanhempaansa, mieheen ja naiseen.

2.5. Äitiyslaki on ristiriidassa YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen määrittämän lapsen parhaan edun kanssa

Lapsella on sitovan lähtökohtainen ihmisoikeus biologiseen isäänsä ja äitiinsä

Maailman valtioita oikeudellisesti sitova ja maailman laajimmin ratifioitu ihmisoikeussopimus eli vuonna 1989 hyväksytty YK:n *Yleissopimus lapsen oikeuksista* lausuu yksiselitteisen selvästi, että jokaisella lapsella on normatiivisen lähtökohtaisesti sitova ihmisoikeus biologiseen isäänsä ja äitiinsä. Tämä tosiasia käy ilmi sopimuksen artikloista 3, 7, 8 ja 9. Artiklassa 3 todetaan, että kaikessa julkisessa lapsia koskevassa päätöksenteossa ja siten etenkin lainsäädännössä, ”on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu”. Tämän edun mukaista on, kuten artikla 7 kohdassa 1 lausuu:

”Lapsi on rekisteröitävä heti syntymänsä jälkeen, ja hänellä on syntymästään lähtien oikeus nimeen ja kansalaisuuteen sekä mikäli mahdollista, oikeus tuntea vanhempansa ja olla heidän hoidettavanaan.”

Artikla 8 lausuu kohdassa 1: ”Sopimusvaltiot sitoutuvat kunnioittamaan lapsen oikeutta säilyttää...sukulaissuhteensa...” ja artikla 9 kohdassa 3: ”Sopimusvaltiot kunnioittavat...lapsen oikeutta ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä kumpaankin vanhempaansa...”

Näiden artikloiden pohjalta on selvää, että normatiivisen lähtökohtaisesti lapsen luovuttamattoman ja ihmisoikeudellisen edun mukaista on, että lapsen oikeus (a) tuntea biologinen alkuperänsä ja säilyttää biologiset sukulaissuhteensa, (b) olla biologisten vanhempiensa hoidettavana ja (c) olla yhteydessä ”kumpaankin” vanhempaansa toteutuvat. Koska artikla 7 liittyy vanhemmuus-käsitteen lapsen syntymän asiayhteyteen, on selvää, että vanhemmilla viitataan tässä nimenomaan biologisiin vanhempiin, isään ja äitiin, ja tällöin artiklan 8 mainitsemat sukulaissuhteet määrittyvät myös biologisen syntymän pohjalta. Tämä on selvää, koska artikla 9 puhuu eksplisiittisesti ”kummastakin” vanhemmasta edellyttäen täten, että vanhempia on aina kaksi. Tämä edellytys ja sen mukainen vanhempien lukumäärä puolestaan ilmaisee, että tekstin kirjoittajat tarkoittavat isää ja äitiä, biologisia vanhempia.

”Kummastakin” vanhemmasta puhuminen on mielekästä vain tästä näkökulmasta. Jokaisella lapsella on isä ja äiti, ja lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaan lapsen lähtökohtainen ihmisoikeus on saada tuntea biologinen isänsä ja äitinsä ja saada olla heidän hoidettavanaan. Tämä on, yleismaailmallisesti, lapsen etu.

Yleissopimuksen vanhemmuus- ja perhe-käsitteitä tulee tulkita Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen käsittemäärittelyistä käsin

Se, että *Yleissopimus* todella tarkoittaa tekstissään käyttämällä ”vanhempi”-sanalla lähtökohtaisesti lapsen kahta biologista vanhempaa eli miestä ja naista, isää ja äitiä, ja edellyttää yleismaailmallisen normatiiviseksi kahden vastakkaisen sukupuolen olemassaolon ja alleviivaa lapsen ja hänen vanhempiensa biologisen sukulaissuhteen myönteistä merkitystä, käy ilmi myös *Yleissopimuksen* Johdanto-osasta, jossa sopimuksessa esiin tuotujen oikeudellisesti sitovien lapsen oikeuksien ymmärtäminen liitetään YK:n *Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen* tarjoamaan laajempaan asiayhteyteen. *Yleissopimuksen* Johdannossa lausutaan näin:

”Tämän yleissopimuksen sopimusvaltiot...tunnustavat, että Yhdistyneet Kansakunnat on ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja kansainvälisissä ihmisoikeuksien yleissopimuksissa julistanut ja sopinut, että jokainen ihminen on oikeutettu niissä tunnustettuihin oikeuksiin ja vapauksiin ilman minkäänlaista rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen tai sosiaaliseen alkuperään, varallisuuteen, syntymään tai muuhun

seikkaan perustuvaa erotusta, palauttavat mieliin, että ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa Yhdistyneet Kansakunnat on julistanut lasten olevan oikeutettuja erityiseen huolenpitoon ja apuun, ovat vakuuttuneita siitä, että perheellä, joka on yhteiskunnan perusr ryhmä ja sen kaikkien jäsenten ja erityisesti lasten hyvinvoinnin ja kasvun luonnollinen ympäristö, on oikeus saada tarvittavaa suojelua ja apua niin että se pystyy täydellisesti hoitamaan velvollisuutensa yhteiskunnassa...”

Yleissopimusta on siten tulkittava Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen pohjalta.

Gender-ideologiset rakennelmat ovat räikeässä ristiriidassa Yleissopimuksen kanssa

On merkille pantavaa, että ”sukupuolesta” puhuessaan *Yleissopimuksen* Johdanto käyttää englanninkielen sanaa ”sex”, ei sanaa ”gender”, kuten selviää sopimuksen englanninkielisen tekstin *Convention on the Rights of the Child* Preamble-kohdasta. *Yleissopimus* käyttää ”sukupuoli”-sanaa sanan perinteisessä merkityksessä viittaamaan kahteen vastakkaiseen sukupuoleen, miehiin ja naisiin. Kuten oikeustieteen professori Jane Adolphe osoittaa,⁸ ”gender”-sanaa käytetään YK:n sekä oikeudellisesti sitovissa sopimuslakiteksteissä että ei-sitovissa teksteissä perinteisesti ”sex”-sanan synonyymina tai nimenomaisesti viittaamaan naissukupuoleen.

YK:n yleismaailmallisissa sopimusteksteissä esiintyvää ”gender”-sanaa tai sukupuolen käsitettä ei asiayhteydellisesti tarkasteltuna voi tulkita radikaalin gender-ideologian mukaisesti biologisesta sukupuolesta riippumattomaksi ja vapaasti valittavissa olevaksi sosiaalisesti rakentuneeksi sukupuoleksi.

YK:n ihmisoikeussopimusteksteissä vanhemmuuden ja perheen käsitteet liittyvät isyyteen ja äitiyteen, mieheyteen ja naiseuteen, kahden vastakkaisen sukupuolen biologiseen todellisuuteen.

***Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus* määrittelee avioliiton, perheen ja vanhemmuuden miehen ja naisen yhteen liittymisen lähtökohdista käsin**

Yhdistyneiden kansakuntien YK:n vuonna 1948 julkaisema *Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus*, *The Universal Declaration of Human Rights* määrittelee julkisesti ja yleismaailmallisen kattavasti, mitä ihmisoikeuksilla tarkoitetaan ja millaisia konkreettisia oikeuksia ihmisarvon, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kunnioittaminen edellyttää.

Julistuksen artiklassa 16 ihmisoikeudeksi määritellään perinteisen avioliiton solmiminen ja tämän instituution varaan rakentuvan perheen perustaminen. Artikla 16 kuuluu seuraavasti:

”16. artikla. (1) Täysi-ikäisillä miehillä ja naisilla on oikeus solmia avioliitto ja perustaa perhe ilman minkäänlaista rodusta, kansalaisuudesta tai uskonnosta johtuvia rajoituksia. Heillä on yhtäläiset oikeudet avioliittoon, avioliiton aikana ja sen purkamisen jälkeen. (2) Avioliiton solmiminen tapahtukoon vain tulevien aviopuolisoiden vapaasta ja täydellisestä suostumuksesta. (3) Perhe on yhteiskunnan luonnollinen ja perustava ydinosa ja sillä on oikeus yhteiskunnan ja valtion suojaan.”

Se, että tässä artiklassa on kyse perinteisestä avioliittoinstituutiosta, käy ilmi seuraavasti. Artikla määrittelee avioliitolle sukupuoliedellytyksen ja ikäedellytyksen: ”Täysi-ikäisillä miehillä ja naisilla on oikeus solmia...” Koska ”perheen perustaminen” nojaa artiklan mukaan nimenomaan miehen ja naisen solmiman avioliiton varaan, on kyse miehen ja naisen keskenään solmimasta liitosta. Tämä

ihmisoikeusartikla kytkee siten miehen ja naisen keskenään solmiman avioliiton perheen muodostumiseen ja tämän myötä mahdollisten lasten syntymiseen ja vanhemmuuteen.

Artikla 16 liittyy johdonmukaisesti toisiinsa miehen ja naisen yhteenliittymisen, tämän seurauksena mahdollisesti syntyvät lapset ja näiden hoivaamisen ja kasvattamisen, vanhemmuuden. Artikla julistaa ihmisoikeudeksi juuri tällaisen miehen ja naisen yhteenliittymisen varaan perustuvan avioliiton solmimisen. Artikla julistaa selkeästi ja yksiselitteisesti, että avioliiton solmiminen aloittaa perheen perustamisen ja että tällainen perhe on – ennen kaikkea – ”yhteiskunnan luonnollinen ja perustava ydinosa...”

Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen soveltamat avioliitto- ja perhekäsitteet perustuvat luonnonoikeusetiikan päteväksi olettamiseen

YK:n ihmisoikeusjulistuksen kuudennentoista artiklan kohta (3) on erityisen merkille pantava koko artiklan sisällön oikein ymmärtämisen kannalta:

”Perhe on yhteiskunnan luonnollinen ja perustava ydinosa ja sillä on oikeus yhteiskunnan ja valtion suojaan.”

Englanniksi YK:n julistuksen artiklan 16 kohta 3 kuuluu seuraavasti: ”The family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State” ja ranskaksi ”La famille est l’element naturel et fondamental de la societe et a droit a la protection de la societe et de l’Etat”.

Merkille pantava tosiasia on, että YK:n julistuksen artikla 16 käyttää käsitettä ”luonnollinen” määritellessään miehen ja naisen välisen avioliiton varaan perustuvan perheen yhteiskunnallista olemusta. Perhe on ”luonnollinen ja perustava ydinosa”, ”the natural and fundamental group unit”, ”l’element naturel et fondamental”.

Se, että YK:n ihmisoikeuksien julistuksen artikla 16 käyttää ”luonnon” ja ”luonnollisen” käsitettä, ei ole sattumaa eikä retorista runollisuutta. Tämän filosofisesti erittäin merkittävän, ladatun ja tärkeän käsitteen käyttö tässä yhteydessä on ratkaisevan valaisevaa koko artiklan asianmukaisen tulkinnan kannalta. ”Luonnon” ja ”luonnollisen” käsitteeseen viittaaminen perheen yhteiskunnallisen olemuksen määrittäjänä osoittaa, että artikla 16 ja sen käsitys avioliitto- ja perheinstituutiosta perustuu ja nojaa luonnollisen lain etiikan ja luonnonoikeusajattelun varaan.

Etenkin perhe- ja vanhemmuusartikla 16 nojaa luonnonoikeuteen

Tämä tosiasia on selvä myös sen pohjalta, mitä tiedämme YK:n *Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen* syntyhistoriasta. Kuten artikkeleissaan osoittavat esimerkiksi Andrew Woodcock ja Robert J. Araujo,⁹ luonnollisen lain etiikkaan pohjautuva luonnonoikeusajattelu yleensä ja varsinkin ranskalaisen filosofin Jacques Maritainin (1882–1973) edustama luonnonoikeusfilosofia vaikuttivat oleellisesti julistuksen artiklan 16 sisällön muotoiluun ja sen edustamaan käsitykseen siitä, mitä avioliitolla ja perheellä tarkoitetaan luonnollisina instituutioina.

Koska Jacques Maritainin luonnonoikeusajattelu on YK:n julistuksen avioliittoa käsittelevän artiklan 16 taustalla, on kyseinen artikla myös johdonmukaisessa peruslinjassa niin sanotun uuden luonnollisen lain eli The New Natural-Law Theory -koulukunnan eettisen ja oikeusajattelun kanssa. Tietyistä muotoilullisesti uusista piirteistään huolimatta uuden luonnollisen lain koulukunta – jonka johtavia ajattelijoita ovat ranskalais-amerikkalainen filosofi Germain Grisez ja australialainen oikeusfilosofi John Finnis sekä amerikkalaiset oikeustieteen professori Robert P. George ja filosofian professori Patrick Lee – edustaa ytimeltään sitä samaa luonnonoikeusajattelun perinteistä linjaa, josta Maritaininkin ajattelu kumpusi. Tätä linjausta perustelee Robert P. George esimerkiksi kirjassaan *Conscience and its Enemies*.¹⁰

YK:n ihmisoikeusasiakirjojen soveltamien käsitteiden merkitykset niiden alkuperäisessä asiayhteydessä ovat selkeän yksiselitteisiä

Luonnonoikeusajattelun mukaan universaalit ja perustavat ihmisoikeudet kumpuavat muuttumattomasta ja arvokkaasta ihmisolemuksesta, josta on osallinen jokainen ruumiillissielullinen ja mies- tai naissukupuolta edustava ihmispersoonaa, joka hedelmöittyy ja syntyy. Ihmisoikeuksien julistus ei siten luo eikä anna oikeuksia, vaan tunnistaa ja julistaa ne yleismaailmalliset oikeudet, joita edellyttää ihmispersoonan arvon tunnustaminen. Tällaiseen ontologiaan ja antropologiaan nojaa se oikeusajattelu, jota YK:n ihmisoikeuksien julistuksen ensimmäinen artikla edustaa, kuten professori Jane Adolphe perustelee.¹¹

Poliittisen filosofian professori Johannes Morsinkin teos *The Universal Declaration of Human Rights* ja oikeustieteen professori Mary Ann Glendonin teos *A World Made New* selostavat perusteellisesti ihmisoikeusjulistuksen syntyvaiheet ja sen, mitä julistuksen artikkelit – joiden sisältöön myöhemmätkin YK:n ihmisoikeussopimukset eksplisiittisesti yhtyvät – alkuperäisessä asiayhteydessään tarkoittivat.¹² Varsinkin artiklojen 1 ja 16 sisältö muodostui ranskalaisen juristin Rene Cassinin (1887–1976) ja libanonilaisen filosofian professorin Charles Malikin (1906–1987) ajattelua vastaaviksi. Sekä Cassin että Malik ja Jacques Maritain edustivat kaikki vahvaan personalistiseen metafysiikkaan nojaavaa luonnonoikeusajattelua.

Näin ollen voimme selkeästi päästä perille siitä, mitä ihmisoikeusjulistuksen artikla 16 ja siihen nojautuvat myöhemmät YK:n ihmisoikeussopimukset kuten vuonna 1966 hyväksytty oikeudellisesti sitova *Kansalaisyhteisönsä ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus* ja niin ikään vuonna 1966 hyväksytty ja oikeudellisesti sitova *Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva yleissopimus* sekä ennen kaikkea vuoden 1989 *Yleissopimus lapsen oikeuksista* perhettä, vanhempia ja lapsia koskevissa kohdissaan tarkoittavat puhuessaan perheestä luonnollisena instituutioon ja liittäessään lapsen oikeudet tähän luonnollisuuden asiayhteyteen.

Kansalaisaloitteen äitiyslaki on ristiriidassa Yleissopimuksen edustaman luonnonoikeusajattelun kanssa

Avoliitto ja perhe -kirjassani kirjoitan seuraavasti:¹³

”Kuten luonnonoikeusfilosofiaan erikoistunut professori J. Budziszewski kirjassaan *Written on the Heart: The Case for Natural Law* selostaa, jonkin asian luonto ja olemus on siinä asiassa ilmenevä ja ymmärrettävissä oleva tarkoitushakuinen suuntautuneisuus jotakin määrättyä päämäärää kohti...Tällöin onkin kysyttävä: Mikä on seksuaalisuutemme luonnollinen merkitys ja tarkoitus? Kirjansa *On the Meaning of Sex* sivulla 24 professori J. Budziszewski vastaa näin: ’Yksi on lisääntyminen: uuden elämän synnyttäminen ja hoivaaminen sekä sellaisten perheiden muodostaminen, joissa lapsilla on isä ja äiti. Toinen on yhteen liittyminen: keskinäinen ja täydellinen itsensä antaminen ja kahden vastakkaisen ja toisiaan täydentävän itseyden hyväksyminen niiden koko täyteydessään, sieluna ja ruumiina.’”

Sekä Suomen avioliittolain muuttaminen sukupuolineutraaliksi eduskunnan vuosina 2014 ja 2017 tekemien päätösten nojalla että nyt kansalaisaloitteen muodossa ajettava ehdotus uudeksi äitiyslaiksi ovat ristiriidassa YK:n *Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen* artiklan 16 kanssa ja ennen kaikkea oikeudellisesti sitovan YK:n *Yleissopimus lapsen oikeuksista* -ihmisoikeussopimuksen Johdannon sekä artiklojen 3, 7, 8 ja 9 kanssa.

Kansalaisaloitteen äitiyslaki ei edistä lapsen parasta etua eikä Suomen solmimien ja juridisesti sitovien ihmisoikeussopimusten mukaista luonnollista äitiyttä.

2.6. Sekä sukupuolineutraali avioliittolaki että kansalaisaloitteen äitiyslaki loukkaavat kolmea lapsen perustavaa ihmisoikeutta

Kuten kasvatustieteen professori Tapio Puolimatka kirjoittaa artikkelissaan ”Avioliittolain perustana lapsen kolme ihmisoikeutta”:¹⁴

”Samaa sukupuolta olevat parit voivat perustaa perheen ainoastaan adoption avulla, jolloin lapsi ei saa korvaavaa kokemusta isästä ja äidistä, tai lisääntymisteknologian avulla. Naisparit käyttämällä ulkopuolisen luovuttajan spermaa ja miesparit käyttämällä luovuttajan munasolua ja sijaiskohtua, jolloin lapsi on syntymästään saakka erotettu joko biologisesta isästään tai äidistään. Tältä pohjalta kanadalaisen McGillin yliopiston oikeustieteen professori Margaret Somerville päättelee, että sukupuolineutraali avioliittolaki loukkaa kolmea lapsen perustavaa ihmisoikeutta, jotka koskevat lapsen suhdetta alkuperäänsä, eli siihen, miten lapsi on saanut olemassaolonsa: lapsen oikeutta tuntea biologinen alkuperänsä, oikeutta olla biologisten vanhempiensa kasvatettavana ja kasvaa oman biologisen sukunsa yhteydessä sekä oikeutta omata vanhempi molemmista sukupuolista.”

Kuten edellä on osoitettu, YK:n *Yleissopimus lapsen oikeuksista* -asiakirjan tekstin merkitys ja tarkoitus ovat ilmeisen selviä ja lähtökohdiltaan luonnonoikeusajattelun mukaisia. Tekstin merkitys ja tarkoitus ovat selkeitä historiallisessa ja *Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen* asiayhteydessään.

Mutta jos tämä tosiasia kielletään ja YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen tekstiä pidetään jonkinlaisena ”elävänä” ja ”kehittyvänä” dokumenttina, jonka merkitys muuttuu joustavasti ja jota katsotaan voitavan tulkita uudelleen esimerkiksi uusia erityisiä seksuaalioikeuksia uusiksi yleismaailmallisiksi ihmisoikeuksiksi luoneiden ja vuodelta 2007 peräisin olevien niin kutsuttujen Yogyakarta-periaatteiden mukaisesti, ei tietenkään voida vedota kirjaimellisesti myöskään tekstissä mainittuun yhdenvertaisuusoikeuteen muuttumattoman absoluuttisena eettisenä velvoitteena.

Yogyakarta-periaatteet ja niiden mukainen YK:n ihmisoikeusasiakirjojen uustulkinta ovat kuitenkin vakavassa ristiriidassa näiden asiakirjojen alkuperäisen merkityksen kanssa. Yogyakarta-periaatteilla ei myöskään ole valtiollis-virallista muodollista hyväksyntää, kun taas varsinaisilla YK-asiakirjadokumenteilla ja niiden alkuperäismerkityksillä on. YK:n ihmisoikeusasiakirjojen tekstiä ja käsitteitä tulee lukea niiden alkuperäisen merkityssisällön asiayhteydestä käsin, ei länsimaisen ihmisoikeusjuridiikan perinteisistä linjauksista radikaalin asenteellisesti poikkeavista uudelleentulkintoista käsin.

YK:n *Yleissopimus lapsen oikeuksista* lausuu selkeästi, että jokaisella lapsella on normatiivisen lähtökohtaisesti sitova ihmisoikeus biologiseen isäänsä ja äitiinsä. Sellaista äitiyslakia, joka asettaa tämän lähtökohtaisen lapsen edun ja ihmisoikeuden kyseenalaiseksi, ei tule säätää.

¹ Gender-ideologialla tarkoitetaan ohjelmallista näkemystä siitä, että ihmisen sukupuoli on yksilöllisesti muokattavissa oleva sosiaalinen rakennelma, jota ei voi eikä pidä samaistaa biologis-ruumiillisen sukupuolen kanssa. Gender-ideologian välittömät juuret ovat 1960–70-lukujen niin sanotun toisen aallon feminismiin radikaalijattelussa sekä Johns Hopkins -yliopistossa vuodesta 1951 vaikuttaneen lääketieteellisen psykologian professorin ja sukupuolenvaihto-operaatioihin ja transgenderismiin erikoistuneen John Moneyn (1921–2006) ajattelussa. Money kehitti sekä seksuaalisen orientaation että sukupuolen käsitteen gender-sanan merkityksessä. Kansainvälinen joukko HLBTTQ-intellektuellaktivistiteja kokoontui 2000-luvun alussa Indonesian Yogyakartaan muotoilemaan gay- ja gender-ideologian vaatimukset juridisesti sitovien kansainvälisoikeudellisten ihmisoikeuksien muotoon. Näin syntyivät niin sanotut Yogyakarta-periaatteet vuonna 2007. International Gay and Lesbian Human Rights Commission kokoontui vuonna 2011 juhlistamaan Yogyakarta-periaatteiden edistämisen alkamista *An Activist's Guide to The Yogyakarta Principles -aktivistioppaan* linjausten mukaisesti. Vuonna 2010 ilmestynyt *An Activist's Guide on Yogyakarta Principles in Action* -organisaation tuottama. Kyseessä on opas Yogyakarta-periaatteiden muotoilemaan juridiikkaan ja sen soveltamisen aktiiviseen edistämiseen globaalisti. Yogyakarta-periaatteiden ja niihin johdattavan oppaan mukaan gender identity eli sukupuoli-identiteetti on yhtä kuin ”jokaisen henkilön syvästi tuntema sisäinen ja yksilöllinen kokemus sukupuolestaan, joka vastaa tai ei vastaa sitä biologista sukupuolta [sex], joka henkilölle on syntymässä annettu.” Gender-ideologian mukaan sukupuoli, gender, on siten luonteeltaan yksilöllistä tunnetta ja kokemusta. Gender-ideologiasta ja sen epävirallisen yksityisestä mutta samalla kuitenkin ohjelmallisesta ajamisesta sekä YK:n että EU:n virallisesti hyväksymien ihmisoikeusasiakirjojen ja -sitoumusten sanallis-käsitteelliseen sisältöön katso tarkemmin Kuby, Gabrielle, *The Global Sexual Revolution: Destruction of Freedom in the Name of Freedom* (Kettering: LifeSite, 2015).

² Ihmisen sosiaalisen käyttäytymisen evoluutiobiologisen perustan systemaattista tutkimusta harjoittavat tutkijat eli sosiobiologit katsovat kuten professorit Yrjö Ahmavaara ja Tatu Vanhanen kirjassaan *Geenien tulo yhteiskuntatieteisiin* (Jyväskylä: Atena Kustannus, 2001), 169–170 ja 203, että jakautuminen kahteen sukupuoleen kuuluu ihmislajin vanhimpiin geneettisiin ominaisuuksiin ja että on olemassa yhteinen ihmisluonto, joka muodostuu universaaleista käyttäytymistäipumuksista. Näihin luontaisiin geneettisiin taipumuksiin lukeutuu myös heteroseksuaalinen monogaaminen parinmuodostus ja jälkeläisten yhteinen hoivaaminen.

³ *21 Reasons Why Gender Matters* (Unanderra: Fatherhood Foundation, 2007).

⁴ Tällaisia tutkimuksia homovanhempien perheissä kasvaneista lapsista ovat esimerkiksi Fiona L. Tasker ja Susan Golombok, *Growing Up in a Lesbian Family: Effects on Child Development* (New York: The Guilford Press, 1997); Judith Stacey ja Timothy Biblarz, ”(How) Does the Sexual Orientation of Parents Matter?”, *American Sociological Review* (66, 2, 2001), 159–183; Timothy Biblarz ja Judith Stacey, ”How Does the Gender of Parents Matter?”, *Journal of Marriage and Family* (72, 2010), 3–22 ja Nanette Gartrell ja Henny Bos, ”U.S. National Longitudinal Lesbian Family Study: Psychological Adjustment of 17-Year-Old Adolescents”, *Pediatrics* (126, 2010), 28–36. Mutta näiden tutkimusten ongelmia ovat paitsi vähälukuisuus myös vakavat metodologiset ongelmat: tutkimukset eivät perustu satunnaistantaan, niiden otannat ovat pieniä eivätkä edusta riittävän laajasti kohderyhmiään kokonaisuutena, joten niiden pohjalta ei voi tehdä perusteltuja yleistyksiä. Kaiken kaikkiaan nämäkin tutkimukset tuovat kuitenkin esiin sen tosiasian, että homovanhempien perheissä kasvaneiden lasten kehityksessä on eroja verrattuna heteroperheissä kasvaneisiin. Esimerkiksi Stacey & Biblarz 2001 havaitsivat nämä erot, mutta painottivat, etteivät ne ole niin suuria kuin aiemmin oli katsottu ja että tällaisia todellisia eroja ei pidä tulkita haitoiksi. Tämä Stacey ja Biblarzin tutkimus onkin ollut varsinainen vedenjakaja homovanhempien kasvattamien lasten kehitystä koskevassa akateemisessa keskustelussa. Tämä artikkeli loi pohjan sille nyt monen toteen näytettynä pitämälle käsitykselle, jonka mukaan homo- ja heterovanhempien perheissä kasvaneiden lasten kehityksessä ei ole havaittavissa mitään oleellista eroa eikä varsinkaan sellaista eroa, joka osoittaisi homovanhempien kasvattamien lasten kehityksen ongelmallisemmaksi. Päinvastoin, näistä tutkimuksista viimeaikaisimmissa kuten Gartrellin, Bosin ja Goldbergin tutkimuksissa on jopa päädytty katsomaan, että lesbovanhempien kasvattamat lapset pärjäävät paremmin kuin heterovanhempien kasvattamat. Mutta otettaessa huomioon kaikkiin näihin tutkimuksiin liittyvät metodiset perusongelmat on todettava, ettei tällaisia tuloksia voida mitenkään pitää sosiaalitieteiden viimeisenä sanana. Erittäin tärkeää on myös muistaa, että nämä tutkimukset koskevat vain ei-satunnaisesti valittuja lesboperheitä. Homomiehistä ei tällaisia tutkimuksia yhtä laajalti ole. Tätä on pidettävä ratkaisevana tutkimuksellisenä puutteena. Osasyynä siihen, että tällaisia tutkimuksia on vähän, on se, että homomiehet eivät ylipääntään kovin laajalti orientoidu perhekeskeisesti. Siksi homovanhempien lasten kehitykseen keskittyneet harvalukuiset tutkimukset ovat koskeneet pitkälti vain lesboperheitä. Mutta nämä määrällisesti ja laadullisesti rajalliset tutkimuksetkin osoittavat, että homo- ja heterovanhempien kasvattamien lasten kehityksessä joka tapauksessa on eroja, joista yksi on se, että homo- ja biseksuaalinen kokemuksellisuus ja identifioituminen ovat selvästi todennäköisempiä samasukupuolisten vanhempien kasvattamilla lapsilla kuin heteroperheissä kasvaneilla. Oman erityisongelmansa näiden tutkimusten tieteellisyyden osalta muodostaa myös se, että ne ovat niin sanottuja aktivistitutkimuksia. Susan Golombok ja varsinkin Judith Stacey ja Nanette Gartrell ovat paitsi akateemisia tutkijoita myös aktiivisesti sitoutuneet sekä omassa henkilökohtaisessa elämäntavassaan että/tai poliittis-yhteiskunnallisessa aktivismissaan LGBT-Asian edistämiseen. Sosiologian professori Judith Stacey vuosikymmenen mittainen vasemmistoradikaali ja koko avioliittoinstituutiota vahvasti arvosteleva poliittis-ideologinen ja asenteellinen tausta on julkisesti tunnettu ja Nanette Gartrell on yhdessä elämäkumppaninsa Dee Mosbacherin kanssa liputtanut avoimesti myös polyamoristisen elämäntavan suotavuuden

puolesta. Ks. Nanette Gartrell, "If This Is Tuesday, It Must Be Dee... Confessions of a Closet Polyamorist", *The Lesbian Polyamory Reader: Open Relationships, Non-Monogamy, and Casual Sex*, edited by Marcia Munson ja Judith P. Stelboun (London–New York: Routledge 2013), 23–33. Merkillä pantava tosiasia on myös se, että tätä homotutkimusta rahoittavat vahvan asenteellisesti LGBT- agendan poliittiseen edistämiseen sitoutuneet yksityiset säätiöt. Esimerkiksi Gartrell & Bos & Goldberg 2010 ilmoittaa saaneensa rahallista tukea The Gill Foundation -säätiöltä – jonka johtokunnassa istuu mm. Urvashi Vaid, joka on johtavia poliittisia LGBT-aktivisteja USA:ssa – ja varsinkin The Williams Institute -organisaatiolta, jonka on perustanut losangelesilainen liikemiesmiljonääri Charles R. "Chuck" Williams tutkimus- ja aktivistienkoulutuskeskukseksi, joka pyrkii vaikuttamaan LGBT-politiikan tavoitteiden saavuttamiseksi. The Williams Institute on, *The Advocate* -LGBT-julkaisun mukaan "The Most Important LGBT Group You've Never Heard Of", (15.8.2011), ja kuten *Rockefeller Philanthropy Advisors* -organisaation internetsivuston artikkeli "Chuck Williams: The Focused Funder" selostaa, instituutti on kouluttanut 2500 juristia tulkitsemaan lakia LGBT-politiikan näkökulmasta ja instituutin tutkijoiden tuottamaa materiaalia on laajalti lainattu kansallisessa mediassa ja avioliittolakiuoketapausten yhteydessä. Esimerkiksi Kalifornian osavaltion hyväksymä laki avioliiton rajaamisesta miehen ja naisen väliseksi kumottiin vuosina 2010 ja 2012 perustuslainvastaiseksi tulkittuna nimenomaan Williams Institutin lobbausmateriaaliin vedoten. Viimeaikaisilla LGBT- agendan mukaisia tavoitteita tukevilla tutkimustuloksilla ja niiden mukaisilla julkisilla poliittisilla päätöksillä on siis takanaan vahvan asenteellinen ja runsaan yksityisen säätiörahoituksen tukema lobbaus, joka on otettava huomioon näiden tutkimusten tieteellistä pätevyyttä ja objektiivisuutta pohdittaessa. Avainkysymys on: onko perhesosiologinen tieteellinen tutkimus osoittanut, että vanhempien sukupuolella ei ole merkitystä lasten kehittymisen kannalta ja että ovatko samasukupuoliset vanhemmat paikoitellen jopa parempia vanhempia kuin heterovanhemmat? Vastaus on, että ei/eivät ole, kuten perusteellisessa artikkelissaan osoittaa Nebraskan yliopiston perhetutkimuksen professori Douglas A. Abbott, "Do Lesbian Couples Make Better Parents than Heterosexual Couples?", *International Journal of Humanities and Social Science* (Vol. 2 No. 13, July 2012), 30–46. Hyvän yhteenvedon tutkimuksista ja niiden tuloksista tarjoavat myös Yhdysvaltojen korkeimmalle oikeudelle keväällä 2015 annetut Amicus brief -asiantuntija-kannanotot liittyen silloin käsitellyssä olleeseen gay marriage -lainsäädäntöön: *Brief of Amici Curiae American College of Pediatrics, Family Watch International, Loren D. Marks, Mark D. Regnerus and Donald Paul Sullins in Support of Respondents ja Brief of Amici Curiae The Ruth Institute and Dr. Jennifer Roback Morse, PhD, in Support of Respondents and in Opposition to Reversal*.

⁵ Perusteellisia perherakenteita käsitteleviä perhesosiologisia tutkimuksia, jotka osoittavat, että paras kasvu- ja kehitysympäristö lasten kannalta on ehyt biologisten vanhempien avioliiton pohjalle rakentuva perhe, ovat esimerkiksi seuraavat: Susan L. Brown, "Family Structure and Child Well-being: The Significance of Parental Cohabitation", *Journal of Marriage and Family* (66, 2, 2004), 351–367; Wendy D. Manning, Pamela J. Smock, Debarun Majumdar, "The Relative Stability of Cohabiting and Marital Unions for Children", *Population Research and Policy Review* (23, 2004), 135–159; Sara McLanahan, Gary Sandefur, *Growing Up with a Single Parent: What Hurts, What Helps* (Cambridge: Harvard University Press, 1994) ja Kristin A. Moore, Susan M. Jekielek, Carol Emig, *Marriage from a Child's Perspective: How Does Family Structure Affect Children, and What Can We Do About It?* Child Trends Research Brief (Washington, DC: Child Trends, 2002). Moore et al., 2002, 2, päätyi yleisenä johtopäätöksenä siihen, että lapset pärjäävät parhaiten – esimerkiksi opintomenestyksen, käyttäytymisongelmien ja henkisen hyvinvoinnin alaan liittyvien indikaattoreiden osalta – kasvaessaan molempien biologisten ja vähäkonfliktisessa avioliitossa elävien vanhempiensa kanssa. Tältä osin samaan johtopäätökseen päätyi myös Texasin yliopiston sosiologian professori Mark Regnerus laajassa ja tähänastisista tutkimuksista kattavimmassa eli New Family Structures Study -tutkimuksessa. Regneruksen tutkimuksessa verrattiin sitä, millaisia eroja on sellaisilla 18–39 vuotiailla aikuisilla, joiden vanhemmilla on ollut samasukupuolisia suhteita verrattuna sellaisiin samanikäisiin aikuisiin, jotka olivat kasvaneet avioliitossa eläneiden biologisten vanhempiensa kanssa. Tulokset ovat luettavissa artikkelista Mark Regnerus, "How different are the adult children of parents who have same-sex relationships? Findings from the New Family Structures Study", *Social Science Research* (41, 2012), 752–770. Vuonna 2012 julkaistut tulokset osoittivat selkeitä eroja vertailuryhmien välillä. Koska Regneruksen esittämät tieteellisen vertaisarvioidut ja arvovaltaisessa yhteiskuntatieteellisessä julkaisussa julkaistut tutkimustulokset horjuttivat vakavasti viimeisen kymmenen vuoden aikana monen omaksumaa poliittisesti korrektia perhesosiologista käsitystä siitä, että tällaisia eroja ei lainkaan ole, syntyi Regneruksen tutkimuksesta poikkeuksellisen laaja polemiikki, joka on kohdistettu paitsi tutkimuksen metodiseen ja laadulliseen sisältöön myös Regneruksen henkilöön, Texasin yliopistoon ja *Social Science Research* -julkaisun vertaisarviointikäytäntöihin. Asialliseen akateemiseen kritiikkiin Regnerus vastasi artikkelilla Mark Regnerus, "Parental same-sex relationships, family instability, and subsequent life outcomes for adult children: Answering critics of the new family structures study with additional analyses", *Social Science Research* (41, 2012), 1367–1377, jossa hän myös edelleen päätyy katsomaan, että "the biologically-intact two-parent household remains an optimal setting for the long-term flourishing of children". Regneruksen tutkimukseen liittyvän epäakateemisen ja ideologisen asenteellisesti sitoutuneen polemiikin ja aktivismin taustoista ks. Peter Wood, "The Campaign to Discredit Regnerus and the Assault on Peer Review", *National Association of Scholars* -sivusto (19.6.2013).

⁶ Kuten M. Rosenfeld toteaa tutkimusartikkelinsa sivulla 916: "...controlling for marriage and coresidence, lesbian couples have significantly less stability than heterosexual couples or gay male couples." Rosenfeld, M., "Couple Longevity in the Era of Same-Sex Marriage in the U.S." *Demography*, 76 (2014), 905–918. Myös Allen, D. W., "High school graduation rates among children of same-sex households." *Review of Economics of the Household*, 11 (2013), 635–658 osoittaa, että sukupuolella on merkitystä samaa sukupuolta olevien parien suhteen keston ja jatkuvuuden kannalta.

⁷ Linda J. Waite, Maggie Gallagher, *The Case for Marriage: Why Married People Are Happier, Healthier, and Better Off Financially* (New York: Broadway Books, 2001); W. Bradford Wilcox, ed., *Why Marriage Matters, Third Edition: Thirty Conclusions from the Social Sciences* (New York: Broadway Publications, 2011).

⁸ Adolphe, Jane, "'Gender' Wars at the United Nations". *Ave Maria Law Review* (Vol. 11.1, Fall 2012), 1–31.

⁹ Woodcock, Andrew, ”Jacques Maritain, Natural Law and the Universal Declaration of Human Rights”. *Journal of the History of International Law* (8, 2006), 245–266 ja Araujo, Robert J., ”Natural Law and the Rights of the Family”. *International Journal of the Jurisprudence of the Family* (197, 2010), 197–222.

¹⁰ George, Robert P., *Conscience and its Enemies: Confronting the Dogmas of Liberal Secularism* (Wilmington: ISI Books, 2013), 86–90. Sitä, mitä avioliitto tästä lähtökohdasta käsin tarkasteltuna on, George selvittää kyseisen teoksen sivuilla 126–141. Luonnollisen lain etiikan ja oikeusajattelun ytimen päälinjat esittää amerikkalainen filosofian professori Jay Budziszewski kirjassaan *Written on the Heart: The Case for Natural Law* (Downers Grove: IVP Academic, 1997) ja tältä pohjalta ymmärrettyä eli perinteistä avioliitto- ja perhekäsitystä selostan kirjassa Ahvio, Juha, *Avioliitto ja perhe* (Helsinki: Kuva ja Sana, 2013), 23–61.

¹¹ Adolphe, Jane, ”The Holy See and Universal Declaration of Human Rights: Working Toward a Legal Anthropology of Human Rights and the Family”. *Ave Maria Law Review* (Vol. 4:2, Summer 2006), 343–384.

¹² Morsink, Johannes, *The Universal Declaration of Human Rights: Origins, Drafting, and Intent* (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2000) ja Glendon, Mary Ann, *A World Made New: Eleanor Roosevelt and the Universal Declaration of Human Rights* (New York: Random House, 2002).

¹³ Ahvio, Juha, *Avioliitto ja perhe*, 23–24, 36–37.

¹⁴ Puolimatka, Tapio, ”Avioliittolain perustana lapsen kolme ihmisoikeutta”. *Aitoavioliitto.fi*-sivusto (11.8.2015).